

A Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság
6.Bhar.48/2019/7.

A Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Budapesten, 2019. április 3. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A sikkasztás büntette miatt ... vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2018. november 13. napján kihirdetett 20.Bf.9739/2018/4. számú ítéletét helybenhagyja.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2018. június 4. napján kihirdetett 3 B.V.- XIII. 22. 776/2015/55. számú ítéletével ... vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 372. §-a (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés b) pontjának bc) pontja és (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében, ezért 400 napi tétel, napi tételenként 1500 Ft, összesen 600.000 Ft pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén, annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. Kötelezte a vádlottat, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő tizenöt napon belül kártérítés címén fizessen meg a Magyar Államnak, mint a magánfélnek 248.777 Ft-ot, és annak törvényes kamatát, valamint a magyar államnak illeték címén 15.000,- forintot. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt tárgyakról és iratokról, valamint kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 58.923 Ft bünyügyi költség megfizetésére.

A tárgyaláson az ügyész a kihirdetett ítéletet tudomásul vette. A vádlott irányának megjelölése nélkül jelentett be fellebbezést. A védő a tárgyaláson szintén irányának és okának megjelölése nélkül fellebbezett, majd előterjesztette fellebbezése írásbeli indokolását, melyben elsődlegesen védence felmentésére, másodsorban intézkedés alkalmazására, harmadsorban a kiszabott pénzbüntetés enyhítésére tett indítványt.

Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2018. november 13. napján megtartott tanácsülésen meghozott 20. Bf. 9739/2018/4. számú ítéletével a vádlottat az ellene emelt vád alól felmentette. A Magyar Állam magánfél képviselője, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

Megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli, egyebekben, az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Fővárosi Főügyészség részére kézbesített ítélet ellen a Be. 615. § (3) bekezdése alapján az ellentétes döntés miatt fellebbezést jelentett be, a vádlott bűnösségének kimondása és büntetés kiszabása érdekében. Fellebbezésében kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság döntése indokaként a védő, a másodfokú bíróságon írásban előterjesztett indoklására hivatkozott, amit a Fővárosi Törvényszék elmulasztott megküldeni a Fővárosi Főügyészségnek. Ebben a védő kifejtette, hogy védence sohasem vitatta az elszámolás szükségességét és maga az összeg is folyamatosan rendelkezésre állt, ezért a sajátjakénti rendelkezés vagy saját céljaira fordítás nem valósulhatott meg. A másodfokú ügyészség álláspontja szerint azonban ez a védői nyilatkozat olyan új tény volt, amelyet sem az elsőfokú bíróság sem vádképviselőt ellátó ügyész nem ismert, mert a vádlott nem terjesztett elő érdemi védekezést az elsőfokú eljárásban, és a védő sem hivatkozott erre korábban. Így az első fokon eljáró ügyészség nem volt abban a helyzetben, hogy eleget tegyen bizonyítási indítvány megtételével ügyfelderítési kötelezettségének, mert a felderítetlenségről tudomása sem volt, és a másodfokú ügyészség sem tehetett indítványt mivel a védő fellebbezésének indoklását nem kapta meg. Álláspontja szerint tévedett a másodfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a tényállás részben felderítetlen. Az elsőfokú ítéletben rögzített történeti tényállás a másodfokú bíróság által hiányolt bizonyítások lefolytatása nélkül is megalapozott. Ezért nem értelmezhető a másodfokú bíróság ítéletének azon megállapítása, hogy az ügyészség nem tett eleget ügyfelderítési kötelezettségének, mert az ügyész nem is látta indokoltnak a tényállás kiegészítését mivel, azt megalapozottnak tartotta. Amennyiben pedig a másodfokú bíróság úgy látta, hogy részleges megalapozatlanság kiküszöbölése a vádlott felmentését eredményezheti, a bizonyítást hivatalból is lefolytathatta volna. Utalt továbbá arra is, hogy bár a másodfokú bíróság határozatában az elsőfokú ítéletben rögzített tényállás megalapozatlanságát állapította meg, azonban a tényállást nem változtatta meg, ezért a felmentő rendelkezése mellett is az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás képezi az ügy lényegét.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a Bf. 115/2019/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, és arra tett indítványt, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Be. 624. § (1) bekezdése alapján Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 20.Bf.9739/2018/4. számú ítéletét változtassa meg, a vádlott bűnösségét folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetésében állapítsa meg, pénzbüntetést szabjon ki vele szemben, rendelkezzen a magánfelet megillető kártérítésről, továbbá állapítsa meg, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget a vádlott viseli. A fellebbviteli főügyészség kifejtette azon álláspontját, hogy a másodfokú bíróság megsértette a Be. 26. § (1) bekezdésében írt ügyészségi indítványozási és észrevételezési jogról szóló rendelkezést, amikor a másodfokú bírósághoz benyújtott védői fellebbezés írásbeli indoklását nem küldte meg indítványtételre a Fővárosi Főügyészségre. Ez az eljárási szabálysértés azonban érdemi hatással volt a másodfokú bíróság ellentétes döntésének meghozatalára, mert a másodfokú bíróság szerint az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát csak bizonyítással lehetett volna kiküszöbölni, erre irányuló ügyészi indítvány hiányában azonban azt nem rendelhette el. A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének

eleget tett, a szükséges és lehetséges bizonyítékokat beszerezte, azokat egyenként és összességükben is értékelve helyes történeti tényállást állapított meg. A másodfokú bíróság azonban ítéletében csak az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás elírási hibáját javította, egyébként a tényállást nem változtatta meg, pedig azt részben felderítetlennek és megalapozatlannak tartotta. A másodfokú bíróság a hiányosságot a másodfokú eljárásban kiküszöbölhetetlennek ítélte, mert - hivatkozása szerint - hivatalból nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítékok beszerzésére, az ügyész pedig nem indítványozta bizonyítás felvételét a másodfokú eljárásban. A fellebbviteli főügyészség hivatkozása szerint azonban a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a másodfokú ügyész nem is volt abban a helyzetben, hogy a bizonyítás felvételét indítványozza, hiszen a védelmi fellebbezés írásbeli indokolását, amelyben a védő az új tényt állította, a bíróság nem is bocsátotta az ügyészség rendelkezésére. Az általa helyesnek tartott történeti tényállás ellentétes a másodfokú bíróság döntésének tartalmával, ezért annak megváltoztatása és a vádlott bűnösségének a megállapítása indokolt, hiszen az elsőfokú ítéletben rögzített tényállás tartalmazza a vádlott terhére rótt sikkasztás minden törvényi tényállási elemét.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészségnek a nyilvános ülésen eljáró képviselője perbeszédében az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság lényegében változatlan tényállás mellett hozott ellentétes döntést az ügyben. Kifogásolta továbbá, hogy a törvényszék az ítélet megalapozatlanságát megállapította, azonban semmit sem tett annak kiküszöbölése érdekében. Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, a másodfokú bíróság viszont megsértette azokat, amikor az általa tartott tanácsulást megelőzően a védő fellebbezésének indokolását nem küldte meg az ügyészség részére annak ellenére, hogy abban a beadványában a védő új tényre hivatkozott. Jogi álláspontja szerint a másodfokú bíróságnak ez a mulasztása kihatott az ügy érdemére. A fellebbviteli főügyészség képviselője kiemelte - ellentétben a másodfokú bíróság álláspontjával - hogy, nem is lett volna szükség többlet bizonyításra, hiszen az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás a vádlott terhére rótt sikkasztás minden törvényi tényállási elemét tartalmazta. A tényállás tartalmazza, hogy a vádlott a végszámadásban elismerte a hiányt, azonban csak mintegy egy év elteltével fizetett, ráadásul kisebb összeget, mint amelyre vonatkozóan a tartozását elismerte. Mindebből az a következtetés vonható le, hogy a rábízott pénzzel sajátjaként rendelkezett. Ezért arra tett indítványt, hogy a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg, állapítsa meg a vádlott bűnösségét, szabjon ki vele szemben pénzbüntetést és döntsön a polgári jogi igényről, kötelezze a vádlottat az általa okozott kár megtérítésére. Állapítsa meg továbbá, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget a vádlott viseli.

A védő a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében elsődlegesen a másodfokú ítélet helybenhagyására, másodsorban - bűnösség megállapítása esetére - intézkedés alkalmazására tett indítványt. Kifogásolta az ügyészség érvelésének azon részét melyben a másodfokú bíróságnak rója fel, hogy nem jelezte részükre, hogy az elsőfokú ítéletben írt tényállás felderítetlen. A védői álláspont szerint az ügyészségnek önállóan is tudni kellene, hogy mikor megalapozott egy tényállás, továbbá a bíróság elkülönült szervezet, pártatlanul hozza meg döntését, nem lehet figyelemmel az ügyészség érdekeire. Utalt arra, hogy az, amit az ügyészség új tényként nevesít valójában a védői érvelés része. Vádlott sem az első, sem a

másodfokú eljárásban nem tett vallomást, a bűncselekmény elkövetését illetően teljes tagadásban volt. Ilyen helyzetben az ügyészségnek fokozottan kellett volna vizsgálnia azt, hogy az általuk a vádiratban előterjesztett tényállás minden részében kellően megalapozott-e. A védői álláspont szerint a másodfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el. Az ügyészség által kifogásolt helyzetet épp a passzív ügyészi hozzáállás alakította ki. Utalt arra, hogy az eljárás korábbi szakaszaiban nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a vádlott ne az általa elismert tartozásának megfelelő összeget fizette volna be. A vádlott a gondnoki feladatainak megszűnését követően végelszámolást készített. Ennek összezszerúségét mind a gyámhatóság, mind a kormányhivatal vitatta. A vádlott mind a végelszámolásában, mind a továbbiakban elismerte tartozását egy bizonyos összeg tekintetében és azt az összeget később be is fizette. Az összeg másik része tekintetében azonban nem ismerte el a tartozását. Tehát az elszámolás során eltérő álláspontok alakultak ki, és ezt az ellentétet polgári perben lehetett volna feloldani. A védői álláspont szerint tehát ebben az esetben egy elszámolási, polgári jogi jogviszony alakult ki, semmi sem indokolta a vádlott feljelentését. A védő a védenca bűnösségének megállapítása esetére is vitatta, hogy sikkasztást követett volna el. Álláspontja szerint ugyanis a jelen ügyben rábízás nem történt, így hiányzik az adott bűncselekmény egyik törvényi tényállási eleme, ezért fenntartotta azt az álláspontját, hogy védenca terhére legfeljebb csalás bűncselekménye róható. Másodlagos indítványával kapcsolatban kifejtette, hogy a bűncselekmény elkövetése óta 7-8 év telt el. Ilyen jelentős időmúlás mellett a büntetési célok már sokkal korlátozottabban érvényesülnek, ezért védenca bűnösségének megállapítása esetére intézkedés alkalmazására tett indítványt.

A vádlott az utolsó szó jogán úgy nyilatkozott, hogy nem érzi magát bűnösnek, csak a gyámhivatallal való elszámolási vita merült fel jelen ügyben, bűncselekményt nem követett el. Az elszámolás során más eredményre jutott, mint hivatal ezért nekik perben kellett volna állni.

A Fővárosi Főügyészség által az ellentétes döntés miatt bejelentett fellebbezés folytán a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú ítéletet, valamint az első és másodfokú bírósági eljárást a Be. 618.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az ügyészi fellebbezés nem alapos.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság az elsőfokú eljárásban eljárási szabálysértést nem vétett. Az ügyben korábban eljáró bíró kizárását követően a bíróság megismételte a bizonyítási eljárást, mégpedig teljes terjedelmében, a teljes bizonyítás lefolytatásával. Az elsőfokú bíróság az egyéb eljárási szabályokat is betartotta, az érdekelt eljárási szabálysértésre nem is hivatkoztak.

A másodfokú bíróság a Be.598.§ (2) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el az ügyet. A harmadfokú bíróság egyetértett az ügyészség azon álláspontjával, mely szerint a másodfokú bíróság eljárásában megsértette a Be. 26. § (1) bekezdésében, valamint a Be. 596. § (1) bekezdés d) pontjában írt eljárási szabályokat, amikor az általa tanácsulésre kitűzött ügyben a védő fellebbezésének írásbeli indokolását a bíróság mellett működő ügyészségnek nem küldte meg. Megállapítható ugyanakkor az is, hogy a másodfokú bíróság az egyéb eljárási

szabályokat betartotta. A másodfokú bíróság eljárási szabálysértése - szemben az ügyészség álláspontjával - nem volt kihatással az ügy érdemére. A harmadfokú bíróság az iratok tartalma alapján megállapította, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt a védő által megtartott perbeszéd szövege írásban is benyújtásra került. A védő perbeszédében kifejezetten hivatkozott arra, hogy védence az elszámolás szükségességét sohasem vitatta, és rögzítette, hogy az összeg folyamatosan rendelkezésére állt. A védő ítélet elleni fellebbezés indokolása ezt az állítást ismételte meg. Nem foghat helyt tehát az az ügyészi érvelés, hogy a másodfokú bíróság mulasztása kihatott az ügy érdemére, és hogy a másodfokon eljáró ügyészt a törvényszék által elkövetett eljárási szabálysértés akadályozta meg abban, hogy a tényállás megalapozatlanságának kiküszöbölése érdekében indítványt terjesszen elő, hiszen a védői érvek már az elsőfokú eljárásban előterjesztésre kerültek, az az ügyészség előtt ismert volt.

A másodfokú ítélet ellen bejelentett ügyészi fellebbezést a harmadfokú bíróság nem tartotta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság részletes bizonyítási eljárást folytatott le. Ennek során megkísérelte kihallgatni a vádlottat. A vádlott sem a nyomozás során sem a tárgyaláson nem kívánt vallomást tenni, csupán rövid, büntetőjogi felelősségét tagadó nyilatkozatot és észrevételt tett. Az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárásának lényegét a vádlottnak gondnoki minőségével és az ehhez kapcsolódó adatok képezték. Több tanút hallgatott ki, melyek közül ... a sz...i gyámhivatal ügyintézője részletesen nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy miért nem fogadta el a vádlott által előterjesztett végelszámolást, és ahogy számításai szerint a 634.924 Ft összegű hiány miből adódott. Kihallgatta továbbá tanúként azt a két személyt, akik a vádlottat követően voltak ... sértett gondnokai, valamint ismertetette a rendelkezésére álló okirati bizonyítékokat.

Az elsőfokú bíróság mindezek alapján ítéletének 4. oldal második bekezdésében azt rögzítette, hogy „a vádlott az általa rendszeresen felvett juttatásokat, összesen 634.924,- Ft összeget nem a gondnokoltra, hanem saját céljaira fordította”. A másodfokú bíróság azonban helyesen mutatott rá arra, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, hogy e megállapítását milyen bizonyítékokra alapozta. Az elsőfokú bíróság indokolása szerint a vádlott e magatartásával a rábízott pénzzel sajátjaként rendelkezett, ezért sikkasztást követett el. (elsőfokú ítélet 15. oldal harmadik bekezdés)

A másodfokú bíróságként eljáró törvényszék ítéletében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság bár igen részletesen felsorolta az általa megismert bizonyítékokat, azonban azokat a történeti tényállás nem minden elemével vetette össze. Így álláspontja szerint a kerületi bíróság által megállapított történeti tényállás túlnyomó része megalapozott, azonban megalapozatlanul rögzítette a tényállásban azt a megállapítást, hogy a vádlott az általa rendszeresen felvett juttatásokat, összesen 634.924 Ft-ot nem a gondokoltra, hanem a saját céljaira fordította. Figyelemmel arra, hogy az összeg saját céljaira fordítása tekintetében a korábban eljárt hatóságok bizonyítást nem folytattak le, és arra vonatkozóan bizonyíték nem is állt rendelkezésre, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben rögzített tényállásnak a Be. 592. § (2) bekezdés b) pontja szerinti részbeni megalapozatlanságát, részbeni

felderítetlenségét állapította meg. A tényállásban található kisebb elírást helyesbítette, a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölésére azonban nem látott lehetőséget.

A harmadfokú bíróság egyetértett a másodfokú bíróság azon megállapításával, amit a Fővárosi Törvényszék ítélete negyedik oldalán rögzített, mely szerint az elsőfokú bíróság a fentiek alapján megállapított tényekből megalapozatlan következtetést vont le, amikor azt rögzítette, hogy a vádlott 634.924,- Ft összeget a saját céljára és nem a gondnokra fordított, és ez alapján vont le a vádlott bűnösségére következtetést.

A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség azon érvelésével, hogy a másodfokú felmentő ítélet azért nem fogadható el, mert a törvényszék által tett megállapítás ellentétben áll azzal, hogy a megalapozatlanság alapjául hivatkozott szövegrészt - mely szerint a gondnokolt érdekében a vádlott által felvett juttatásokat saját céljaira fordította - a tényállásból nem mellőzte. A másodfokú bíróság e körben a Kúria által kifejtett és következetes álláspontjára kíván utalni, mely szerint az ítélet indokolásának tényállásra vonatkozó megállapításai a tényállás részét képezik. A másodfokú bíróság pedig ítélete indokolásában részletesen kifejtette, hogy az elsőfokú ítéletben rögzített történeti tényállás, mely megállapítását tartja megalapozatlannak, bizonyítékokkal alá nem támasztottnak. A harmadfokú bíróság tehát pusztán azért, hogy a következtetés formálisan is levonásra kerüljön a Be. 619.§ (3) bekezdése alapján mellőzte az elsőfokú ítélet 4. oldal (3) bekezdésében írt azon megállapítást, hogy: „A vádlott az általa rendszeresen felvett juttatásokat, összesen 634.924 Ft összeget nem gondnokra, hanem saját céljaira fordította.”

A Fővárosi Ítéltábla osztotta a Fővárosi Törvényszéknek a 4. oldal utolsó bekezdésében kifejtett azon álláspontját, hogy a másodfokú eljárásban erre irányuló ügyési indítvány hiányában a részleges megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében nem rendelhetett el bizonyítást a vádlott terhére szólóan. (Be.164.§ (3) bekezdés, Be.593.§ (4) bekezdés)

Nem tévedett a Fővárosi Törvényszék amikor ... vádlottat az ellene a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés b) pont bc) alpontjára figyelemmel a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő sikkasztás büntette miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés c) pontja alapján - bizonyítottság hiányában - felmentette.

A bizonyítékokkal alá nem támasztott tényállásrész mellőzését követően a másodfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy a tényállás megmaradó elemei, az elsőfokú bíróság által rögzített történeti tényállás bizonyítékokkal alátámasztott szövegrészei a sikkasztás megállapítására miért nem alkalmasak. E körben helyesen hivatkozott a kialakult bírói gyakorlatra is, és a Legfelsőbb Bíróság elvi döntései alapján (EBH.1999.8. és EBH.2000.284) helytállóan érvelt amellest, hogy az elsőfokú bíróság által megállapíthatónak látott sajátjaként rendelkezés - mint elkövetési magatartás - miért nem valósulhatott meg mulasztással. A következetes bírói gyakorlat szerint az elszámolási határidő elmulasztásával nem, csak tevéllel vagy nyilatkozattal valósulhat meg a rábízott idegen dologgal való sajátjakénti rendelkezés. Nem valósít meg sikkasztást, ha a terhelt az elszámolási vitában álló sértettel szemben visszatartja a sértettnek járó összeget. (BK.2000.47.) A jelen ügyben a vádlott tehát nem valósította meg a sikkasztás tényállási elemeit.

A harmadfokú bíróság csupán azzal egészíti ki a másodfokú határozat indokolását ezzel összefüggésben, hogy ellenkező értelmezés esetén a hosszú időtartamú tartozások minden esetben büntető ügyet eredményeznének. A jelen ügyben azonban polgári jogviszony, a gondnok és a gyámhivatal közötti elszámolási viszony keletkezett, amely nem tartozik a büntetőjog körébe. Az elszámolási vita feloldásának módja pedig a hatóság részéről a polgári per megindítása lett volna, ahogy azt egyébként a hivatal határozatainak rendelkező része is tartalmazta.

Ezért a Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a Fővárosi Törvényszék ítéletének egyéb - a polgári jogi igényre és a bűnügyi költségre vonatkozó - rendelkezései is törvényesek, ezért azokat a harmadfokú bíróság - helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla végzése a Be.623. §-án alapszik.

Budapest, 2019. április 3.

. Török Zsolt sk.
a tanács elnöke

. Mészáros László sk.
előadó bíró

Dr. Szabó Éva sk.
bíró

A Fővárosi Törvényszék ítélete jogerős.

Budapest, 2019. április 3.

Dr. Török Zsolt sk.
a tanács elnöke